

Hoofdstuk 5

Uiterlijk van beton

- De kleur van beton
- Uiterlijk van beton in voorschriften
- Veel voorkomende onvolkomenheden

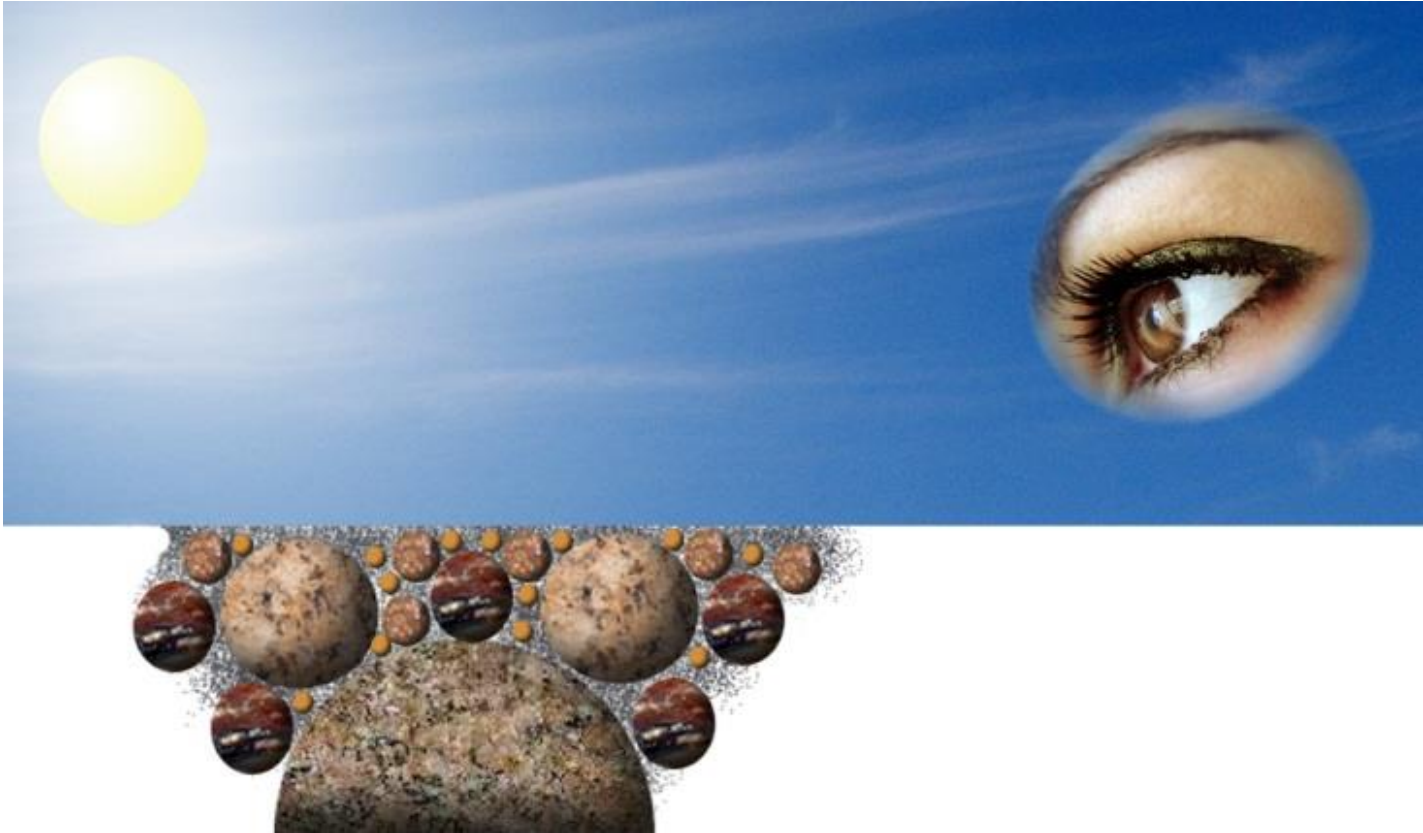

Uiterlijk van beton

De kleur van beton

- kleur van beton is som van kleur van kleine korrels
- invloed van cement
- invloed van toeslagmateriaal
- invloed van vulstoffen
- invloed van hulpstoffen
- invloed van pigmenten

Buitenzijde in het zicht

Aan het oppervlak liggen de kleinste korrels

Invloed van cement

CEM I - Grijs

CEM III/B

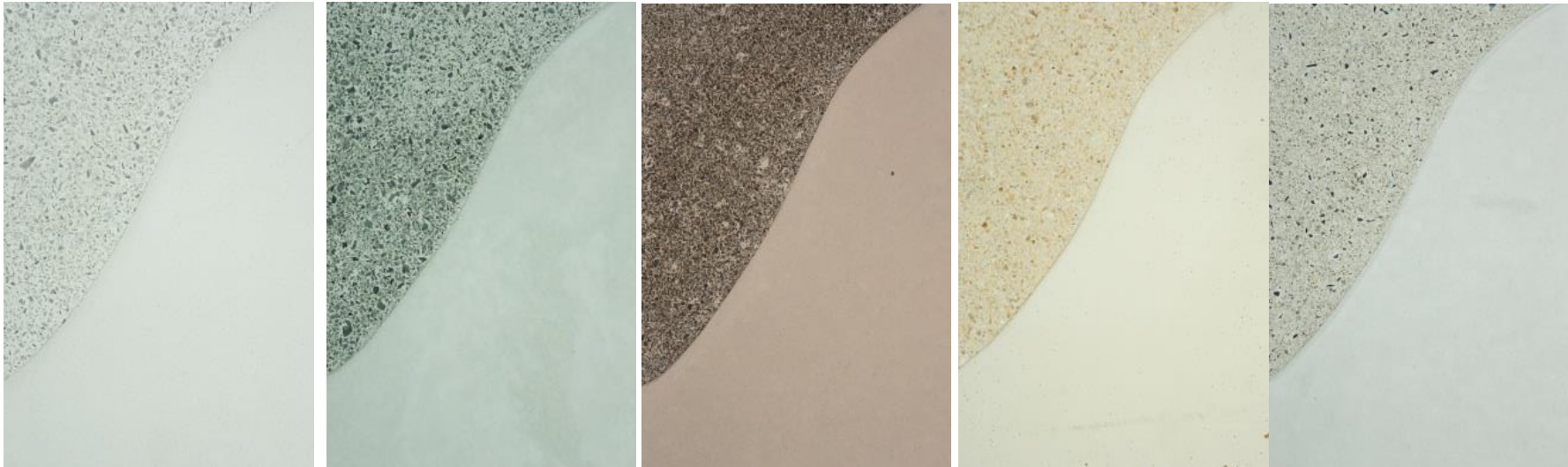

CEM I - Wit

Mengsamenstelling: wcf = 0,50, schoon rivierzand 0/4 en
schoon riviergrind 4/16.

Invloed van toeslagmateriaal

Noorswit 0/4
schoon grind 2/8

Olivijn groen 0/8

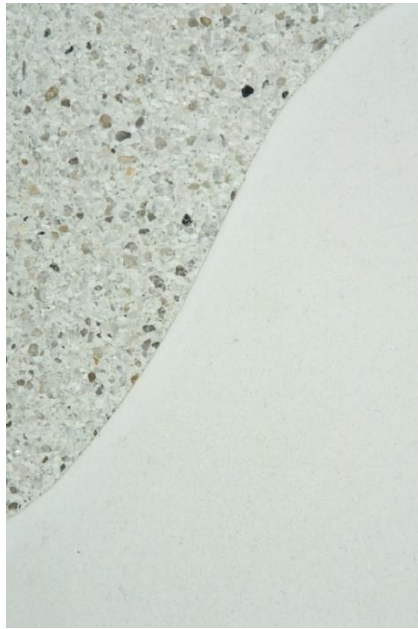
Havanna rood 0/8

Jura geel 0/8

Harde kalksteen
0/14

Basissamenstelling: wcf = 0,50, wit CEM I en kalksteenmeel.

Invloed van toeslagmateriaal

Schoon
rivierzand

Slibrijk
rivierzand

Basissamenstelling: wcf = 0,50, wit CEM I en kalksteenmeel.

Invloed van vulstoffen

Kalksteen-
meel 1

Kalksteen-
meel 2

Kalksteen-
meel 3

Poederkool-
vliegas

Basissamenstelling: wcf = 0,50, wit CEM , Noors wit 0/4 en schoon grind 4/16

Invloed van hulpstoffen

Transparante
PCE-Hulpstof

Bruine
Naftaleen-
Hulpstof

Basissamenstelling: $w/c_f = 0,50$, wit CEM I, kalksteenmeel, Noorswit 0/4 en schoon grind 2/8.

Invloed van pigmenten

Pigment dosering (2%, 6% en 10%)

Basissamenstelling: wcf = 0,50, wit CEM I, schoon zand 0/4 en schoon grind 2/8.

Pigmenten en cement

Grijs CEM I

Wit CEM I

Basissamenstelling: 6% pigment; wcf = 0,50, schoon zand 0/4, schoon grind 2/8.

Pigmenten en cement (200x)

Grijs CEM I

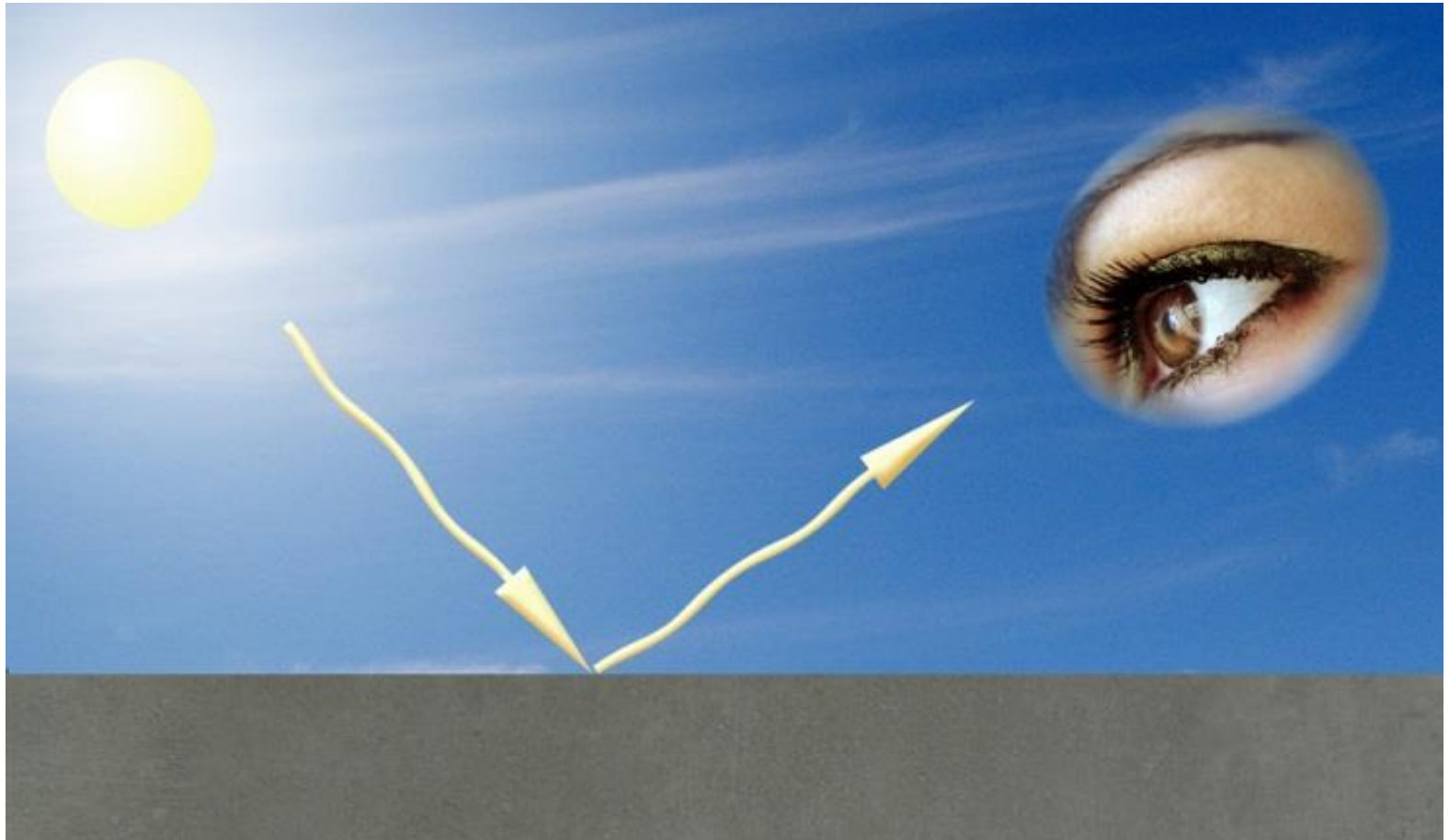

Wit CEM I

Pigment dosering (6% Geel)

Basissamenstelling: wcf = 0,50, schoon zand 0/4 en schoon grind 2/8

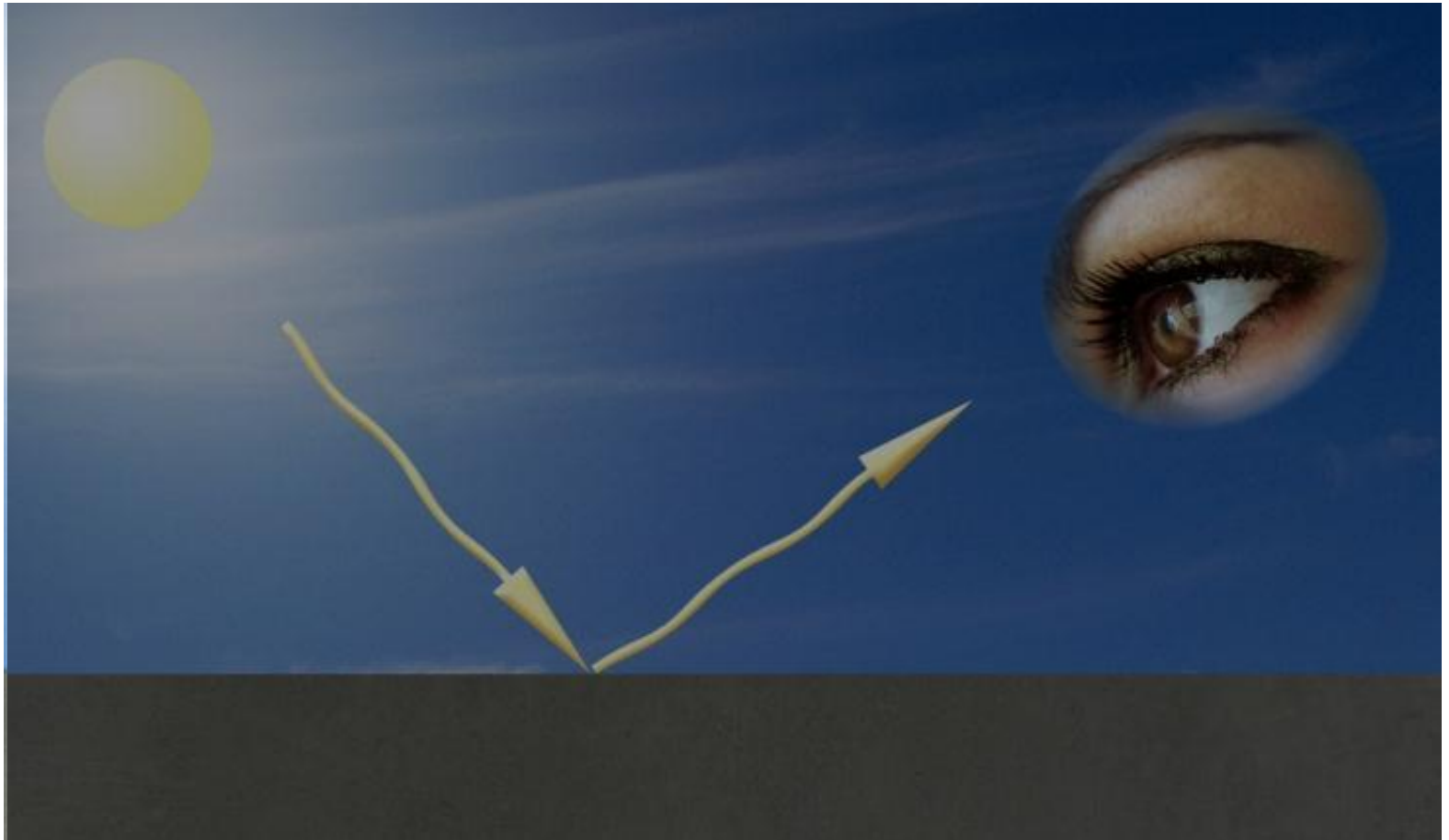
Invloed van licht

Kleur is een eigenschap van het licht

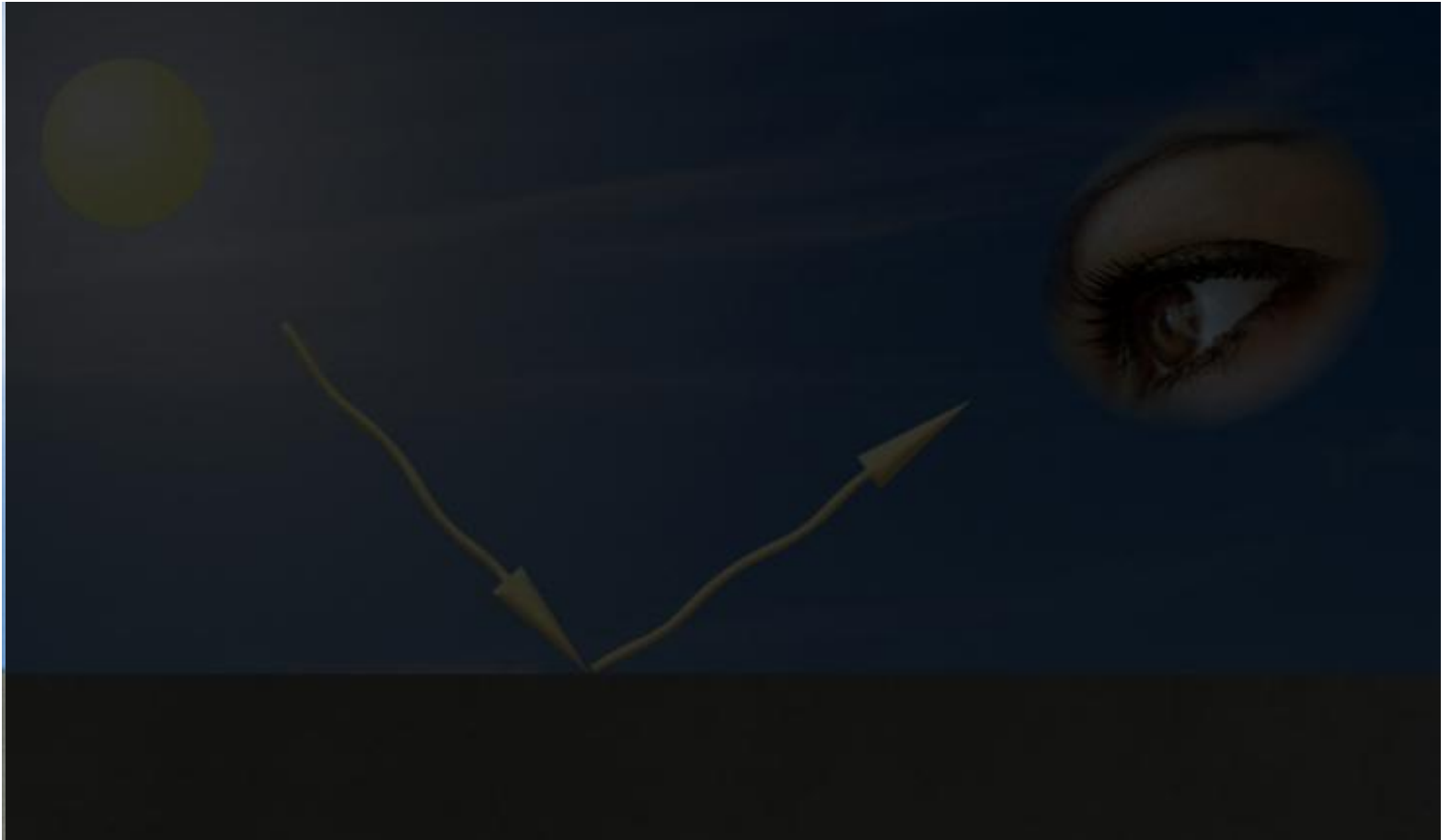
Invloed van licht

Zonder licht geen kleur

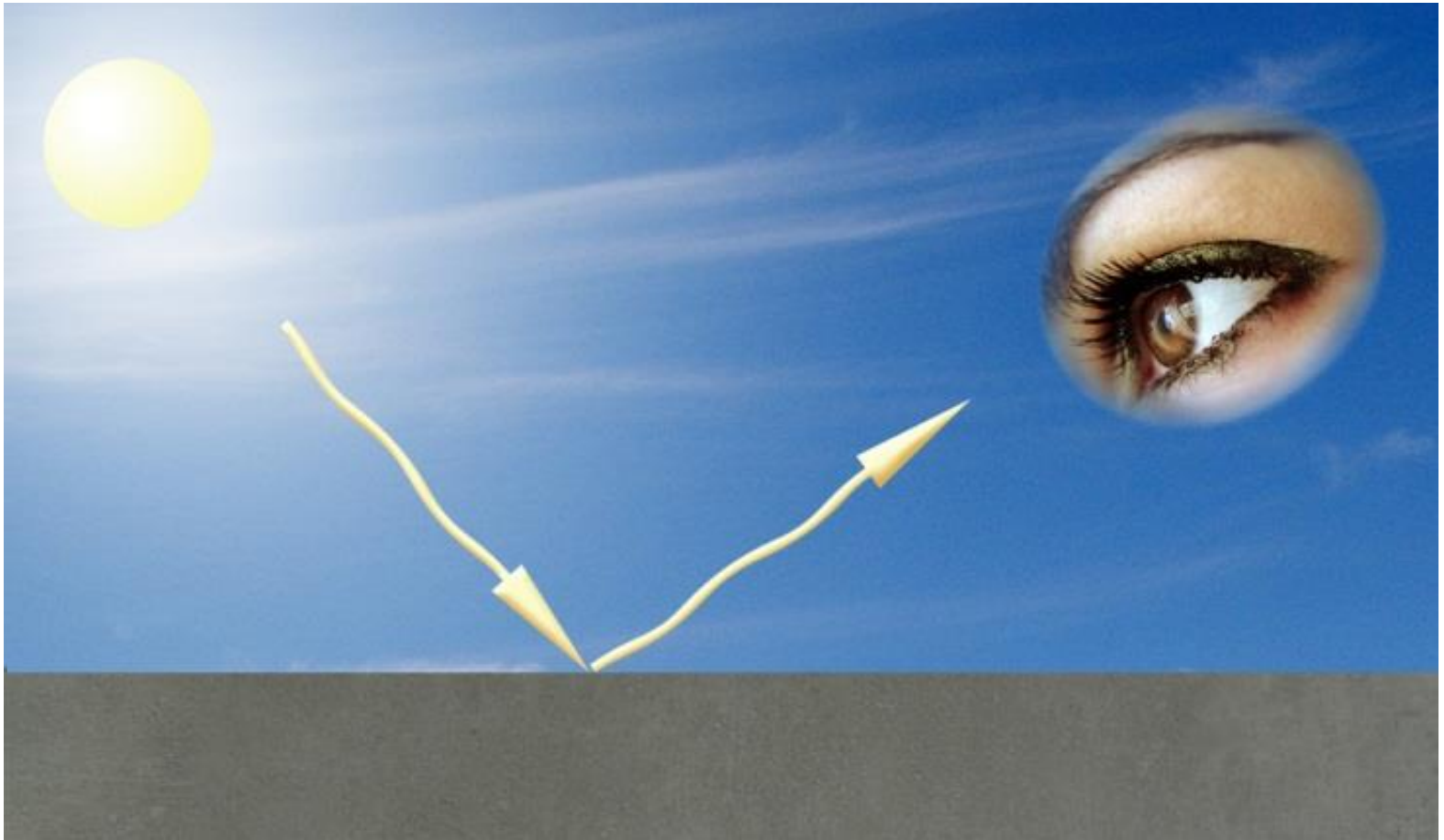

Invloed van licht

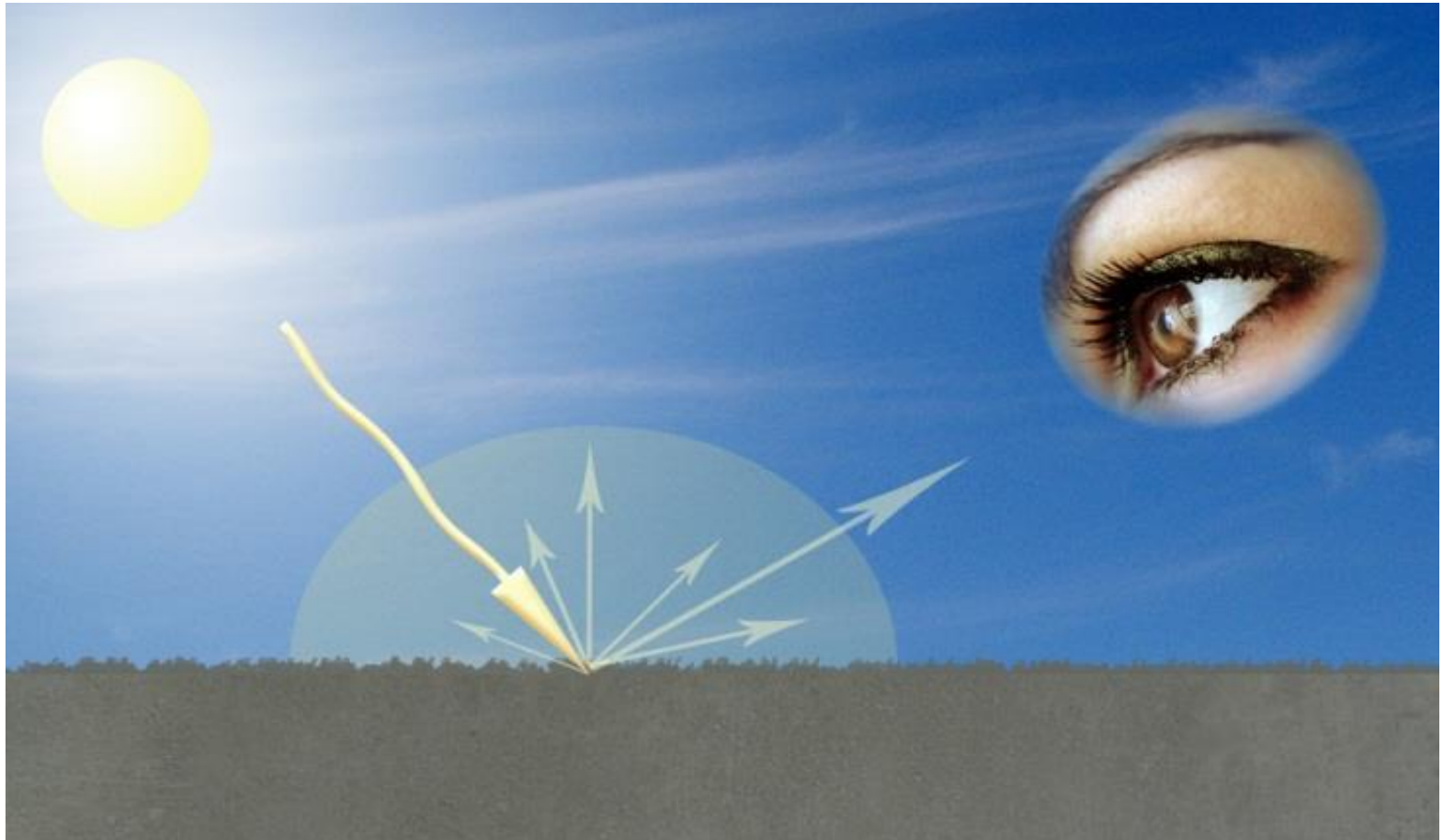
Zonder licht geen kleur

Invloed van licht – Glad oppervlak

Glad/dicht oppervlak geeft hoge kleurintensiteit

Invloed van licht – Poreus oppervlak

Poreus oppervlak geeft lage kleurintensiteit en wordt lichter

Invloed van licht – Poreus oppervlak

Cheers

Poreuze schuimkraag verstrooit het licht en verlaagt de kleurintensiteit van geel bier tot wit

Invloed van water-cementfactor

wcf = 0,6

wcf = 0,3

Basissamenstelling: 100 g CEM III/B + water.

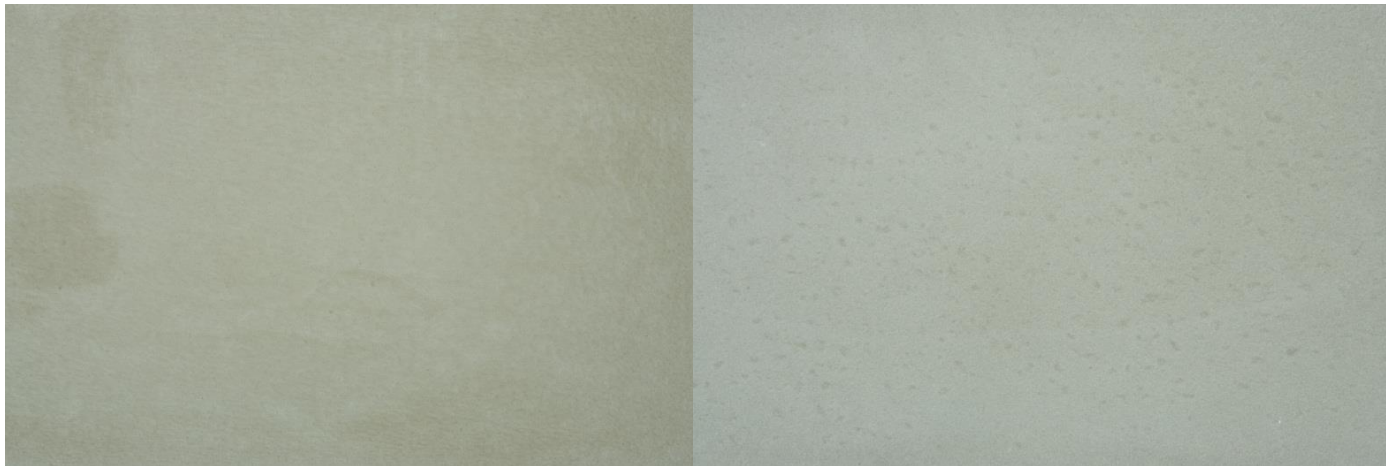
Invloed van uitdroging

Een 3-tal latjes zijn na ontkisten op het proefstuk gelegd.

Basissamenstelling: $wcf = 0,50$, CEM III/B, schoon rivierzand 0/4

Invloed van temperatuur

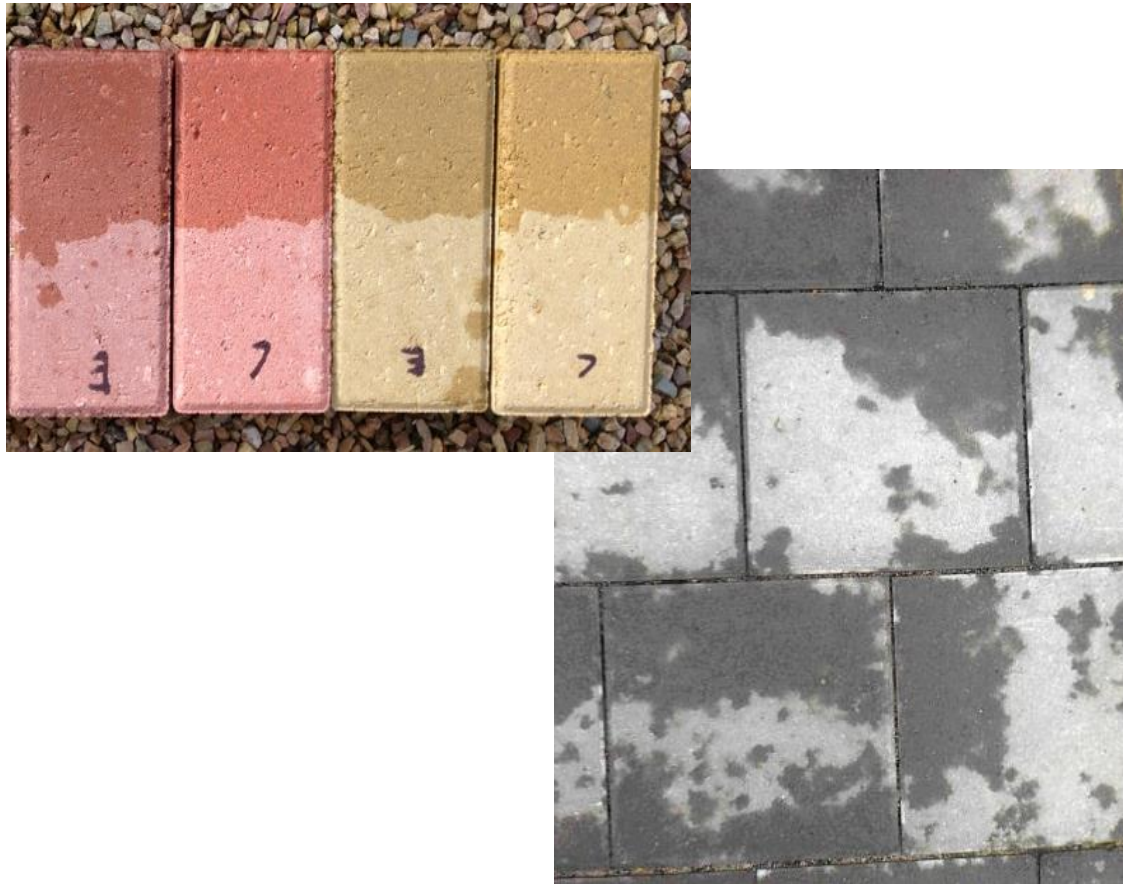

5°C specietemperatuur
(24h)

20°C specietemperatuur
(24h)

Geen bescherming tegen waterverdamping.
Na 24 uur gedroogd in de oven bij 40°C.
Basissamenstelling: wcf = 0,50, CEM III/A.

Invloed van vochtigheid

**Natte oppervlakken
kleuren anders.**

Gedraagt zich meer als
een glad/dicht
oppervlak.

Meer kleurintensief

Tevens wordt er minder
licht teruggekaatst
waardoor het **iets**
donkerder kleurt.

Invloed van nabewerking

Gebouchardeerd beton heeft alle kleuren

Invloed van ontkistingsolie

Teveel olie / of type olie

Dichter beton kleurt nat lichter op

Aftekening stophout op natte vloerplaat

Invloed van veroudering

Invloed van veroudering

Vervuiling

Invloed van veroudering

Mos

Alg

Invloed van veroudering

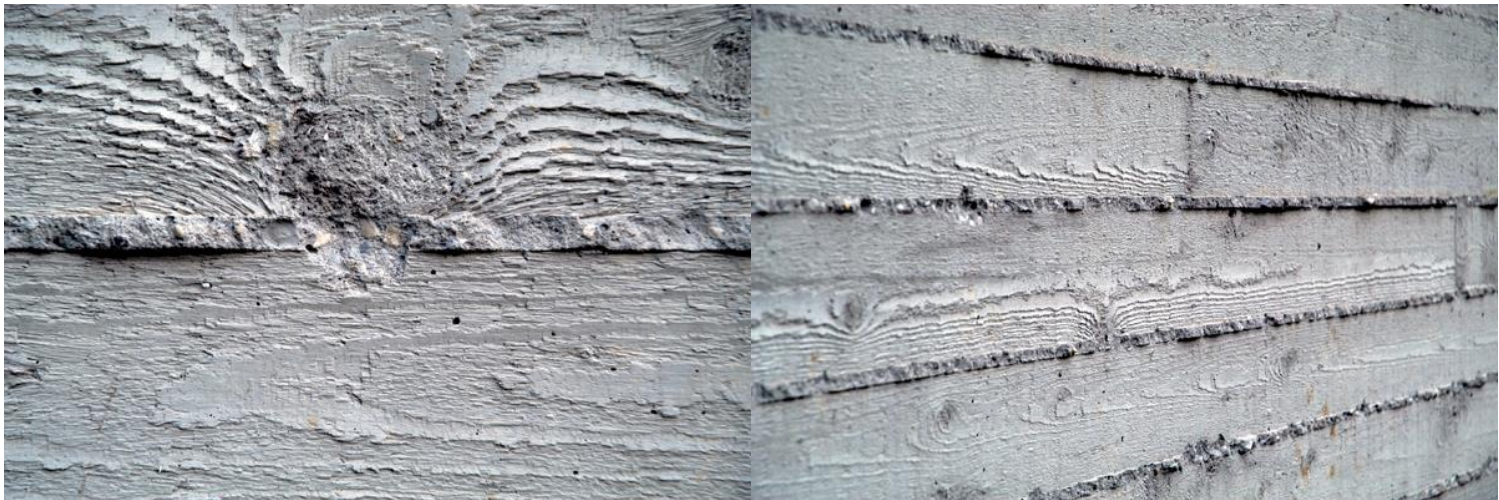

Verwering

Invloed van bekisting

Aandachtspunten:

- Bekisting materiaal hout (glad, geprofileerd): staal
- Aansluiting bekistingpanelen
- Aansluiting centerpennen

Invloed van bekisting

Invloed van bekisting

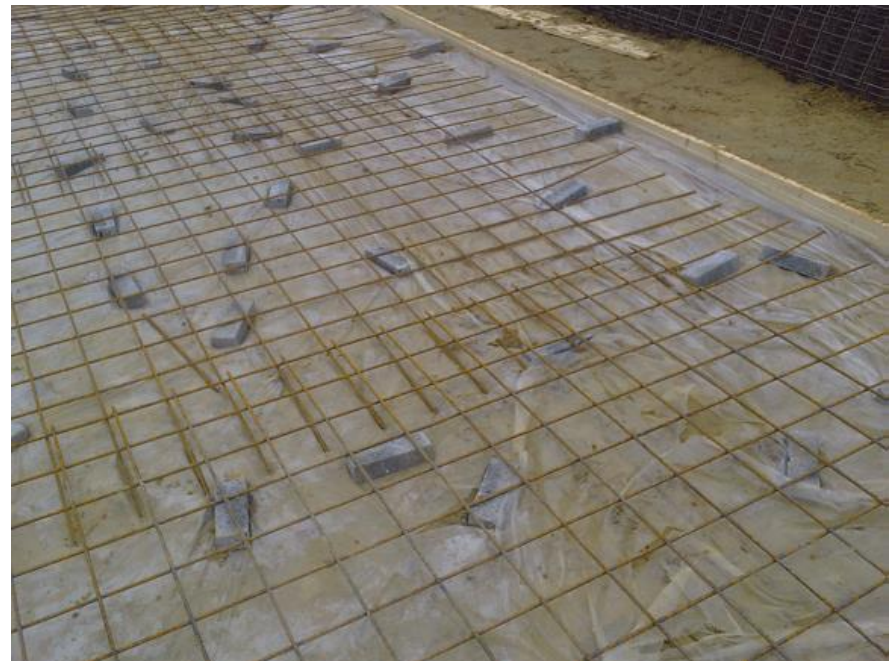

Invloed van afstandhouders

Afstandhouders:

- Permeabiliteit
- Kleur
- Wel of niet zichtbaar
- Dekking te klein dan aftekening wapening

Invloed van verdichten

Kies de juiste verwerkbaarheid en verdichtingsmethode

Uiterlijk in de voorschriften

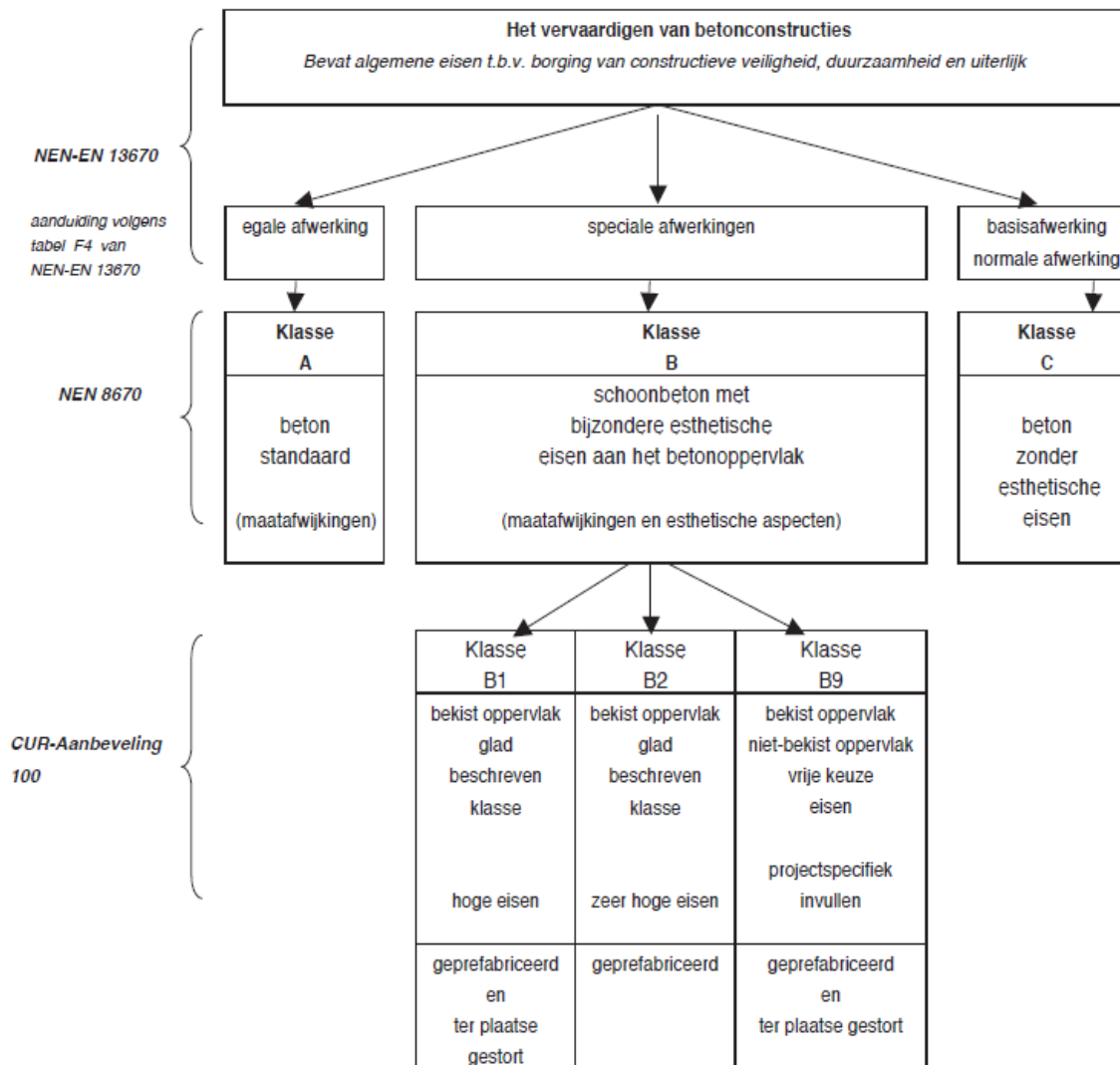
- Ontwerpnormen (Eurocodes) zeggen niets over uiterlijk
- Technologiennorm NEN-EN 206 stelt geen eisen
- Uitvoeringsnorm NEN-EN 13670 ook niet
  - Daarom in Nederland conceptnorm NEN 8670:
Aanvullende voorschriften voor het vervaardigen van betonconstructies.

Uiterlijk in de voorschriften

- Beoordelingsklassen in NEN 8670
  - klasse A: standardeisen
  - klasse B: volgens projectspecificatie
  - klasse C: zonder esthetische eisen
- Standardeisen zijn voor schoon beton te ruim: nader te specificeren
- CUR-Aanbeveling 100 met criteria voor schoon beton

Uiterlijk in de voorschriften

Uiterlijk in de voorschriften

- CUR-Aanbeveling 100:
  - onderdelen in schoonbeton
  - uitvoeringswijze
  - oppervlakteklassen
  - vorm van de hoeken
  - bekistingspatroon en centerpennen
  - afwerken centerpen-sparingen
  - afwerken hijsogen en sparingen
  - schroef- en spijkergaten

Uiterlijk van beton

Invloedsfactoren op uiterlijk

ontwerp	samenstelling	bekisting	verwerking
scheurwijdte	cementkeuze	materiaal	transport
doorbuiging	vulstoffen	structuur	storten
dilataties	hulpstoffen	zuigvermogen	verdichten
centerpennen	toeslagmateriaal	beschadigingen	nabehandeling
hoeken/voegen	korrelgradering	ontkist.middel	tijd in bekisting
verwering	fijn materiaal	samenstelling	nabewerking
afwatering	w/b-factor	aanbrengen	opslaan (prefab)
vervuiling	consistentie	hoeveelheid	temperatuur

Uiterlijk in de voorschriften

- **Ontwerp:**
  - detaillering
  - structuur geveloppervlak
  - vormgeving
  - centerpen patronen
  - dilataties
  - bekistingsnaden

Invloedsfactoren op uiterlijk

- **Betonsamenstelling, extra eisen**
  - stabiliteit
  - minimale hoeveelheid fijn materiaal
  - toeslagmaterialen (verontreinigingen)
    - reactief ijzer
    - zwellende kleimineralen
    - houtdeeltjes
    - vlekkenindex ten hoogste 20
  - materialen van één bron

Invloedsfactoren op uiterlijk

- Bekisting en ontkistingsolie
  - hoeveelheid en soort ontkistingsolie
  - type bekisting
  - voorkomen van leknaden
  - afdichting bij stortnaden

Invloedsfactoren op uiterlijk

- Verwerking van beton
  - voorkomen van roestaftekening van wapening
  - voorkomen van stortonderbrekingen
  - specie niet laten spatten tegen bekisting
  - gelijkmatig verdichten
  - nabehandeling
  - ontkisten op gelijke rijpheid
  - afwerking
  - transport en opslag van elementen
  - conserveren

Veel voorkomende onvolkomenheden

- Veel voorkomend:
  - kleurverschillen en afwijkingen in oppervlakte-structuur
  - onregelmatigheden in oppervlak
  - onvolkomenheden in gebruiksstadium

Veel voorkomende onvolkomenheden

- Kleurverschillen in grondstoffen

aspect	effect op grijs tint	
	lichter	donkerder
portlandcement	weinig ijzeroxide	veel ijzeroxide
hoogovencement	veel slakken	weinig slakken
water-cementfactor	hoog	laag
bekistingsmateriaal	weinig absorberend	veel absorberend
bekistingsoppervlak	glad	ruw
bekistingstijd	kort	lang
kalkuitslag	veel	weinig
leeftijd	jong	oud

Blauwverkleuring hoogovencement

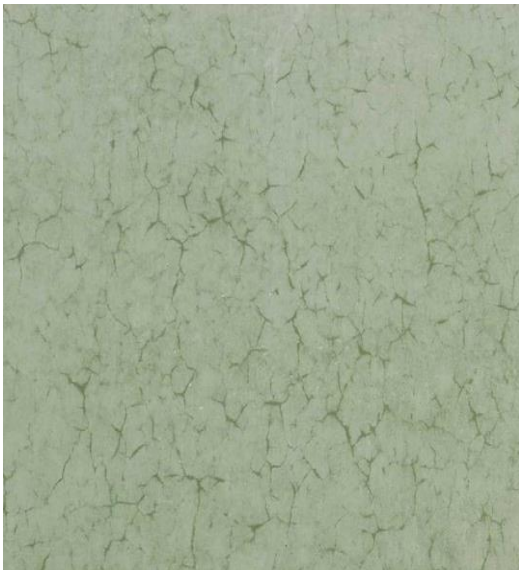
door ijzersulfide en
mangaansulfide

door reactie met zuurstof
verdwijnt verkleuring

Craquelé

- haarscheurtjes in glad oppervlak
- lichte ontmenging waterrijke betonhuid

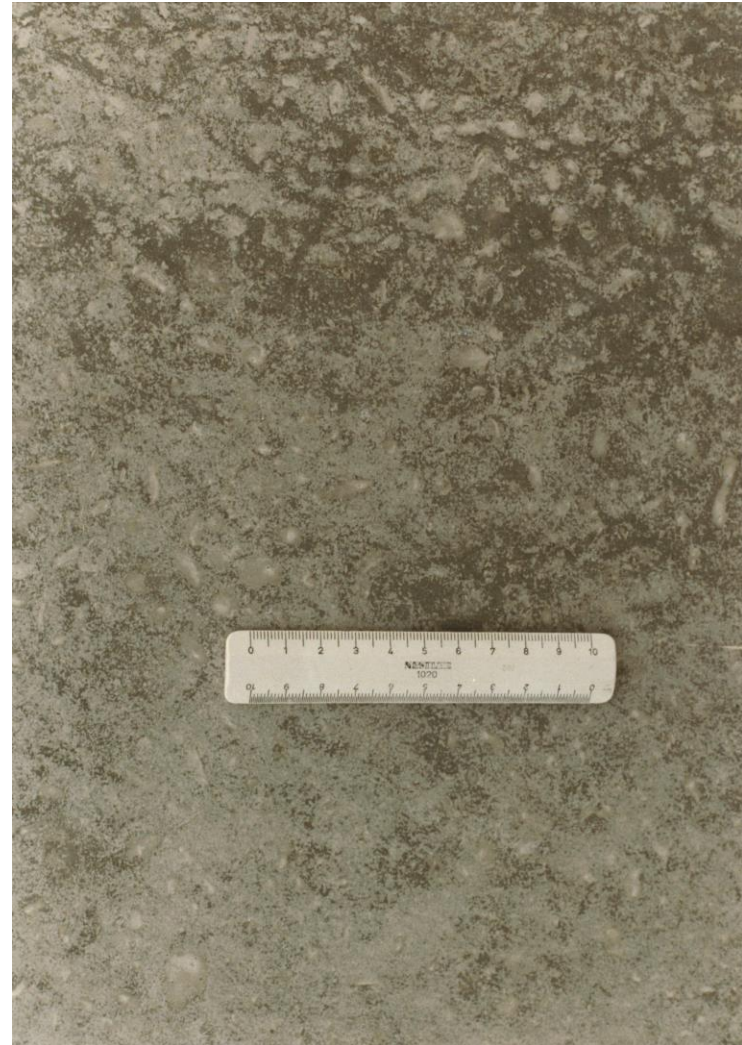

Wollige (marmer) structuur

bekisting zeer glad

en niet absorberend

Locale onvolkomenheden

Roestvorming op
kolom onder
viaduct door
roestwater

Locale onvolkomenheden

Roestvlek door pyriet

of door roestende
wapening of
binddraad

Locale onvolkomenheden

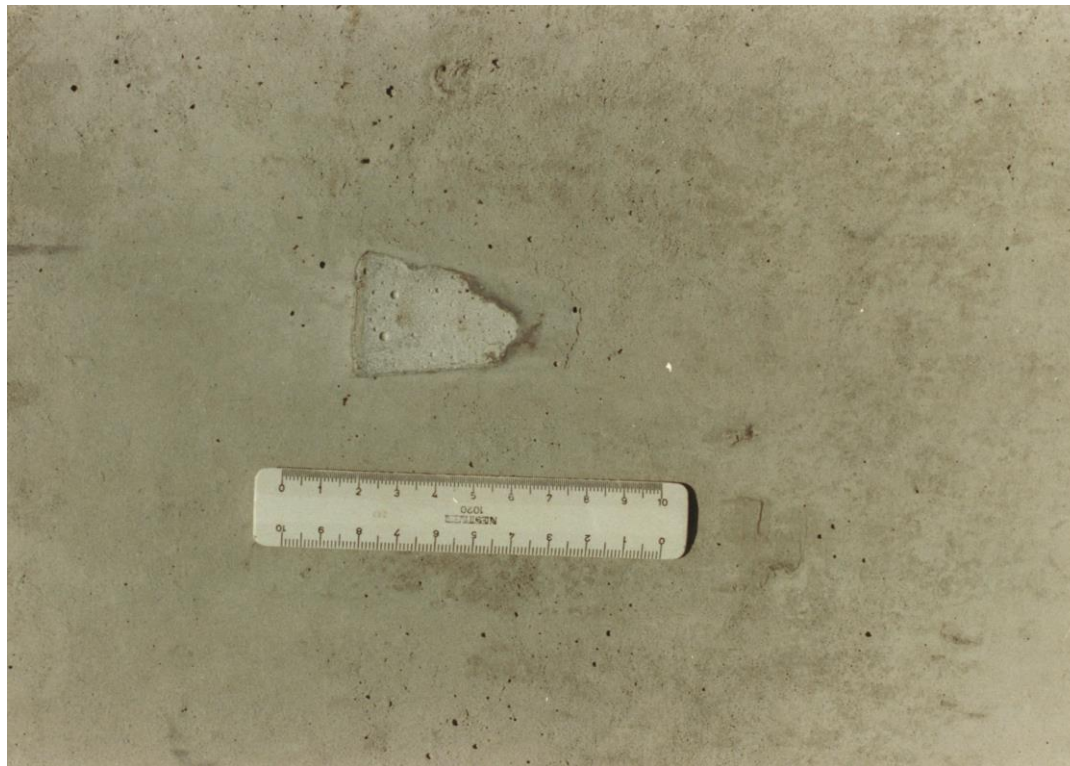

Aftekening van stortlagen

Locale onvolkomenheden

Dekkingsblokje zichtbaar

Locale onvolkomenheden

Kleurverschil door
vervuilde bekisting

Locale onvolkomenheden

Kleurverschil door plaatselijk teveel ontkistingsolie

Locale onvolkomenheden

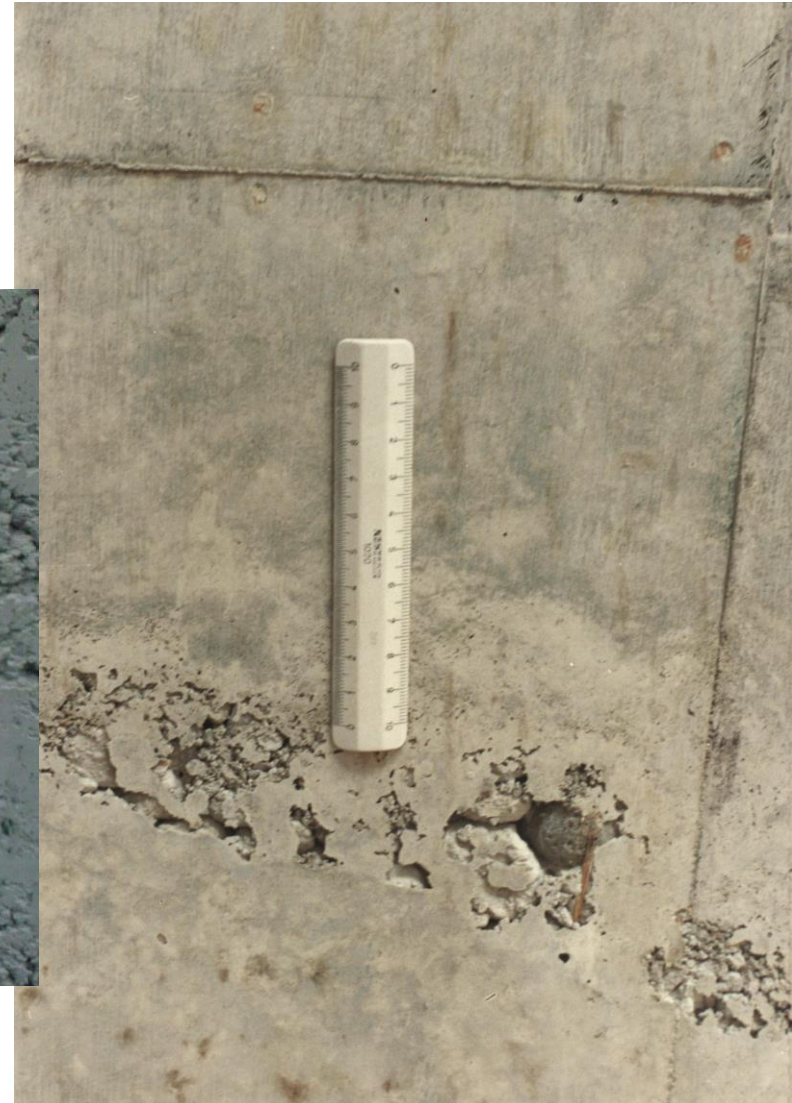
Zandstreep

Locale onvolkomenheden

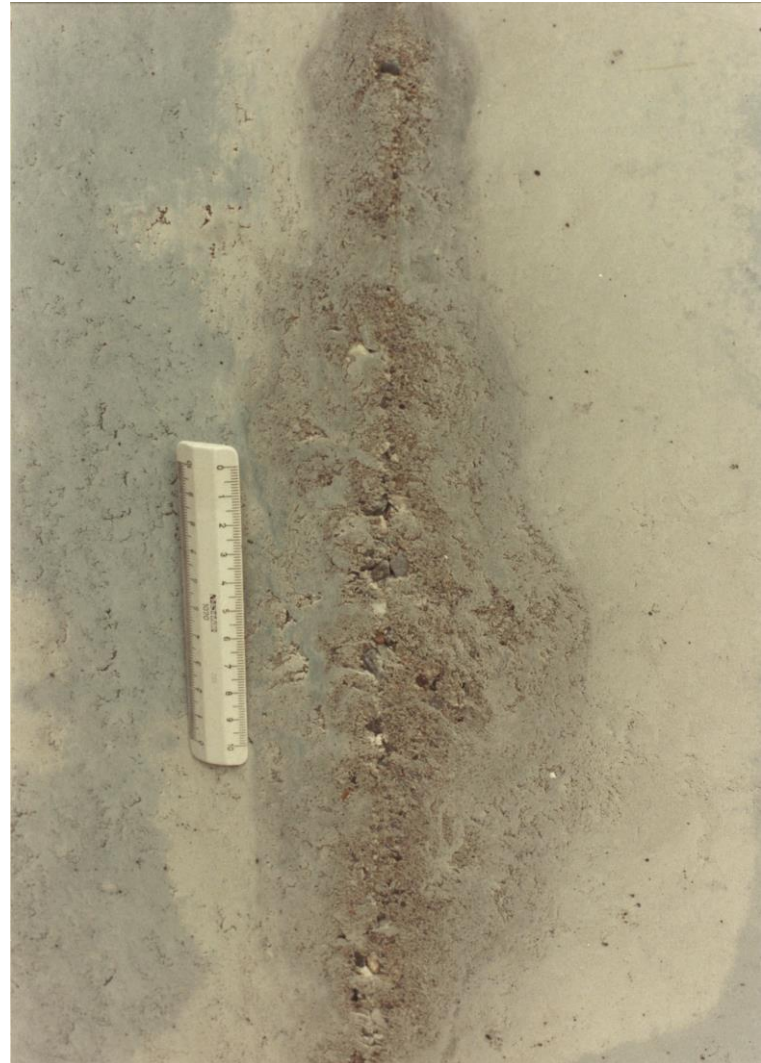
Grindnesten

Locale onvolkomenheden

Lekkende stortnaad
of bekisting
plaatselijk lagere wcf
dit geeft donkerder kleur

Locale onvolkomenheden

Alg(mos)aangroei op
poreus oppervlak

Locale onvolkomenheden

Kalkuitslag

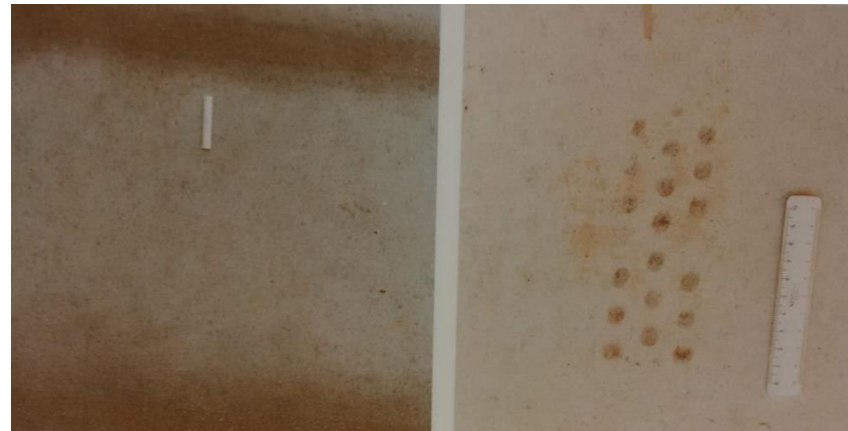

Plaatselijk te lang water gestaan op element

Locale onvolkomenheden

Aftekening
stophout

Locale onvolkomenheden

Grijstintverschillen door bekistingsmateriaal

Eerste stort met
sparingen

Hergebruikte bekisting,
tweede stort zonder
sparingen

Locale onvolkomenheden

Aftekening van de
wapening

Onvolkomenheden

Luchtbellen